

322.

POROZUMIENIE

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Łotewską, dotyczące ubezpieczeń społecznych, podpisane w Rydze dnia 20 grudnia 1934 r.

(Ratyfikowane zgodnie z ustawą z dnia 26 marca 1935 r. — Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 193).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
M Y, I G N A C Y M O Ś C I C K I,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu zosobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

W dniu dwudziestym grudnia tysiąc dziewięćset trzydziestego czwartego roku podpisane zostało w Rydze między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Łotewskiej Porozumienie, dotyczące ubezpieczeń społecznych o następującem brzmieniu dosłownem:

POROZUMIENIE

Przekład.

ARRANGEMENT

pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Łotewską dotyczące ubezpieczeń społecznych.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Prezydent Republiki Łotewskiej, pragnąc zawrzeć Porozumienie, regulujące wzajemne stosunki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Łotewską, w wykonaniu, o ile chodzi o ubezpieczenie od wypadków, art. 1-go międzynarodowej konwencji pracy w sprawie traktowania pracowników obcych narówni z krajowymi w zakresie odszkodowania za wypadki przy pracy, wyznaczyli jako swych pełnomocników:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Jego Ekscełencję Pana Zygmunta BECZKOWICZA, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Polski w Rydze,
Pana Bolesława NAKONIECZNIKOFFA, Dyrektora Departamentu w Ministerstwie Opieki Społecznej,
Pana Witolda LANGRODA, Doktora praw, Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Spraw Zagranicznych,
Pana Stanisława FISCHLOWITZA, Doktora praw, Radcę w Ministerstwie Opieki Społecznej.

Prezydent Republiki Łotewskiej:

Jego Ekscełencję Pana Vladislavs RUBULS, Ministra Opieki Społecznej,
Pana Fricis ROZE, Dyrektora Departamentu Ochrony Pracy w Ministerstwie Opieki Społecznej,

którzy, po dokonaniu wymiany swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w dobrej i należytej formie, zgodzili się na postanowienia następujące:

A. Zasady ogólne.

Artykuł 1.

Porozumienie dotyczy następujących działów ubezpieczeń społecznych:

entre la République de Pologne et la République de Lettonie relatif aux assurances sociales.

Le Président de la République de Pologne et le Président de la République de Lettonie désireux de conclure un Arrangement réglant les relations mutuelles entre la République de Pologne et la République de Lettonie en matière des assurances sociales, en exécution, quant à l'assurance-accidents, de l'article 1-er de la Convention Internationale du Travail sur l'égalité de traitement des travailleurs étrangers et nationaux en matière de réparation des accidents du travail, ont nommé pour leurs plénipotentiaires, savoir:

Le Président de la République de Pologne:

Son Excellence Monsieur Zygmunt BECZKOWICZ, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Pologne à Riga,
Monsieur Bolesław NAKONIECZNIKOFF, Directeur de Département au Ministère de l'Assistance Sociale,
Monsieur Witold LANGROD, Docteur en droit, Chef de Section au Ministère des Affaires Étrangères,
Monsieur Stanisław FISCHLOWITZ, Docteur en droit, Conseiller au Ministère de l'Assistance Sociale.

Le Président de la République de Lettonie:

Son Excellence Monsieur Vladislavs RUBULS, Ministre de la Prévoyance Sociale,
Monsieur Fricis ROZE, Directeur du Département de la Protection du Travail au Ministère de la Prévoyance Sociale,

lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

A. Principes généraux.

Article 1.

L'Arrangement s'applique aux branches suivantes des assurances sociales:

1. ubezpieczenia od wypadków przy pracy (odszkodowania za wypadki przy pracy) i od chorób zawodowych,
2. ubezpieczenia na wypadek choroby,
3. ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci (artykuł 16).

Artykuł 2.

Porozumienie stosować się będzie do wszystkich dalszych zmian ustawodawstwa obydwóch państw, dotyczącego trzech wyżej wymienionych działów ubezpieczeń społecznych.

Artykuł 3.

Ubezpieczenie normowane będzie postanowieniami ustawowemi, obowiązującymi w kraju, w którym ubezpieczony pracuje; wyjątki od tej zasady mogą być ustalane w drodze porozumienia pomiędzy ministerstwami opieki społecznej obydwóch Układających się Stron.

Artykuł 4.

Obywatele obydwóch Układających się Stron będą traktowani narówni z obywatelami własnymi, o ile chodzi o:

- a) dopuszczenie do ubezpieczenia,
- b) system składek,
- c) system świadczeń.

B. Ubezpieczenie od wypadków przy pracy (odszkodowanie za wypadki przy pracy) i od chorób zawodowych.

Artykuł 5.

Zasada równego traktowania stosuje się zarówno do roszczeń o renty przyznane z tytułu wypadków zaszłych na obecnym obszarze obydwóch Układających się Stron przed terminem wejścia w życie w stosunku pomiędzy Polską a Łotwą międzynarodowej konwencji pracy w sprawie traktowania pracowników obcych narówni z krajowymi w zakresie odszkodowania za wypadki przy pracy, jak i do roszczeń o renty z tytułu wypadków zaszłych po tym terminie.

Artykuł 6.

Świadczenia ubezpieczenia od wypadków przy pracy (odszkodowania za wypadki przy pracy) i od chorób zawodowych, należne na podstawie niniejszego Porozumienia, udzielane będą tylko za okresy czasu po 1 czerwca 1928 r.

Artykuł 7.

W wypadku, gdy wypłacono przed 1 czerwca 1928 r. obywatelom drugiej Układającej się Strony, w wykonaniu ograniczeń ustawowych, stosujących się do obywateli obcych, odprawę kapitałową, odprawa ta potrącona będzie od wypłat należnych na podstawie niniejszego Porozumienia, jeżeli przewyższa ona wysokość rent, które winny były być wypłacone za okresy czasu pomiędzy datą, w której wstrzymano wypłatę świadczeń a datą 1 czerwca 1928 r.

1. assurance contre les accidents du travail (réparation des accidents du travail) et contre les maladies professionnelles,
2. assurance-maladie,
3. assurance - invalidité - vieillesse - décès (article 16).

Article 2.

L'Arrangement sera applicable à toutes les modifications ultérieures de la législation des deux États concernant les trois branches précitées des assurances sociales.

Article 3.

L'assurance sera réglée par les dispositions légales en vigueur dans le pays où l'assuré travaille; des exceptions y sont admises par accord entre les Ministères de l'Assistance sociale des deux Parties Contractantes.

Article 4.

Les ressortissants des deux Parties Contractantes seront traités sur le pied d'égalité avec les nationaux en ce qui concerne:

- a) l'admission dans l'assurance,
- b) le régime des cotisations,
- c) le régime des prestations.

B. Assurance contre les accidents du travail (réparation des accidents du travail) et contre les maladies professionnelles.

Article 5.

Le principe d'égalité de traitement s'applique aux demandes des rentes attribuées à titre des cas d'accidents survenus sur le territoire actuel des deux Parties Contractantes avant la date de l'entrée en vigueur entre la Pologne et la Lettonie de la Convention internationale du travail concernant l'égalité de traitement des travailleurs étrangers et nationaux en matière de réparation des accidents du travail aussi bien qu'aux demandes de rentes à titre des cas d'accidents postérieurs à cette date.

Article 6.

Les prestations de l'assurance contre les accidents du travail (réparation des accidents du travail) et contre les maladies professionnelles dues en vertu du présent Arrangement ne seront accordées que pour les périodes postérieures à la date du premier juin 1928.

Article 7.

Au cas où un capital forfaitaire, en application des dispositions restrictives en vigueur vis-à-vis des étrangers, a été payé avant le premier juin 1928 aux ressortissants de l'autre Partie Contractante, il sera déduit des paiements à faire en vertu du présent Arrangement si ce capital dépasse le montant des rentes qui auraient été payées pour les périodes entre la date à laquelle le paiement des rentes a été suspendu et la date du premier juin 1928.

Artykuł 8.

Obywatelom dwóch Układających się Stron przysługuje prawo do świadczeń z tytułu ubezpieczenia od wypadków przy pracy (odszkodowania za wypadki przy pracy) i od chorób zawodowych niezależnie od tego, w jakim kraju mieszkają.

C. Ubezpieczenie na wypadek choroby.

Artykuł 9.

Okresy ubezpieczenia, przebyte przez ubezpieczonego w instytucjach ubezpieczenia na wypadek choroby jednej z dwóch Układających się Stron zaliczane będą w instytucjach ubezpieczenia na wypadek choroby drugiej Układającej się Strony przy obliczaniu długości okresu ubezpieczenia, stanowiącej warunek prawa do świadczeń.

Artykuł 10.

W razie, gdy ubezpieczony, otrzymujący świadczenia z instytucji ubezpieczenia na wypadek choroby jednej z dwóch Układających się Stron, przechodzi do instytucji ubezpieczenia na wypadek choroby drugiej Układającej się Strony, instytucja tej ostatniej Strony przejmuje udzielanie dalszych świadczeń; w wypadku tym okres świadczeń udzielonych poprzednio ubezpieczonemu będzie uwzględniony przez tę instytucję.

Artykuł 11.

W wypadku, gdy ubezpieczony lub członkowie jego rodziny, którym przysługuje prawo do świadczeń z instytucji ubezpieczenia na wypadek choroby jednej z dwóch Układających się Stron, przebywają na obszarze drugiej Układającej się Strony, posiadając przewidziane ewentualnie na pobyt zagranicą upoważnienie, wydane przez tę instytucję, instytucja ubezpieczenia na wypadek choroby zobowiązana do udzielania świadczeń, może udzielić ich bezpośrednio albo też zwrócić się do instytucji państwa drugiego o udzielanie tych świadczeń. Instytucja, do której się w tej sprawie zwrócono, otrzyma zwrot faktycznie poniesionych kosztów; koszty świadczeń rzeczowych zwrócone będą według tych samych stawek, jakie obowiązują w instytucji, do której się zwrócono, w stosunku do jej własnych ubezpieczonych (lub ich członków rodziny). Zainteresowane instytucje mogą zawrzeć w tej mierze porozumienia bardziej szczegółowe.

D. Wspólne postanowienia dla ubezpieczenia od wypadków przy pracy (odszkodowania za wypadki przy pracy) i od chorób zawodowych, dla ubezpieczenia na wypadek choroby oraz dla ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci.

Artykuł 12.

Przedstawiciele dyplomatyczni lub konsularni obydwóch Państw uważani będą za należycie upoważnionych do reprezentowania pracowników — obywateli ich Państwa przed wszystkimi instytucja-

Article 8.

Les ressortissants des deux Parties Contractantes ont droit aux prestations à titre d'assurance contre les accidents du travail (réparation des accidents du travail) et contre les maladies professionnelles, sans égard au pays où ils résident.

C. Assurance - maladie.

Article 9.

Les périodes d'assurance accomplies par l'assuré auprès des institutions d'assurance - maladie de l'une des deux Parties Contractantes entreront en ligne de compte vis-à-vis des institutions d'assurance-maladie de l'autre Partie Contractante pour le calcul de la durée d'assurance qui constitue une condition aux prestations.

Article 10.

Lorsque un assuré recevant des prestations de l'institution d'assurance-maladie de l'une des deux Parties Contractantes, passe à l'institution d'assurance-maladie de l'autre Partie Contractante, l'institution de cette dernière assume le service des prestations à venir; dans ce cas, la durée des prestations reçues par l'assuré sera prise en considération.

Article 11.

Dans le cas où l'assuré ou les membres de sa famille ayant droit aux prestations de la part de l'institution de l'assurance-maladie de l'une des deux Parties Contractantes, séjournent sur le territoire de l'autre Partie Contractante, munis de l'autorisation délivrée par cette institution éventuellement prévue pour ce séjour, l'institution d'assurance-maladie tenue d'accorder les prestations pourra soit les effectuer elle-même, soit demander à une Institution de l'autre État de se charger de servir ces prestations. L'institution à laquelle cette demande est adressée devra effectuer les prestations conformément aux dispositions en vigueur pour l'institution lui ayant adressé la demande. L'institution à laquelle la demande a été adressée recevra le remboursement des frais effectivement encourus; le remboursement des frais des prestations en nature s'effectuera conformément aux barèmes dont l'institution à laquelle la demande a été adressée se sert à l'égard de ses propres assurés (ou de leurs membres de famille). Les institutions intéressées peuvent conclure, en cette matière, des accords plus détaillés.

D. Dispositions communes pour l'assurance contre les accidents du travail (réparation des accidents du travail) et les maladies professionnelles, pour l'assurance-maladie et pour l'assurance-invalidité-vieillesse - décès.

Article 12.

Les représentants diplomatiques ou consulaires des deux États seront considérés comme ayant tous pouvoirs pour représenter les travailleurs-ressortissants de leur État devant toutes les institutions,

mi, władzami oraz sądami ubezpieczeń społecznych Państwa drugiego.

Przed zakończeniem dochodzenia prowadzonego w jednym z obydwóch Państw, a dotyczącego wypadku obywatela Państwa drugiego, organ przeprowadzający dochodzenie powinien niezwłocznie zawiadomić o wypadku właściwego przedstawiciela dyplomatycznego lub konsularnego Państwa drugiego.

Artykuł 13.

Przy wykonywaniu wymienionych w art. 1-ym działów ubezpieczeń społecznych, instytucje, władze oraz sądy ubezpieczeń społecznych jednej z dwóch Układających się Stron udzielać będą instytucjom, władzom i sądom ubezpieczeń społecznych drugiej Układającej się Strony pomocy administracyjnej w tym samym zakresie, jak gdyby chodziło o wykonywanie własnego ubezpieczenia społecznego.

Artykuł 14.

Przepisy co do zwolnień i ulg w zakresie opłat stemplowych i innych, dotyczące dokumentów wymaganych przy wykonywaniu ubezpieczeń społecznych jednej z dwóch Układających się Stron, będą stosowane również w odniesieniu do dokumentów, wymaganych przy wykonywaniu ubezpieczeń społecznych drugiej Układającej się Strony.

Artykuł 15.

Ministerstwo Opieki Społecznej Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Łotewskiej porozumieją się co do ustalenia:

- a) procedury, która pozwoliłaby na dokonywanie w sposób możliwie najprostszy i najtańszy doręczeń i wypłat na rzecz osób, zamieszkałych na obszarze drugiego Państwa;
- b) procedury, która pozwoliłaby na ściąganie zaległości składkowych lub innych wierzytelności, przysługujących instytucjom ubezpieczeń społecznych jednego z dwóch Państw wobec dłużników, znajdujących się w Państwie drugim.

E. Przepisy końcowe.

Artykuł 16.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązuje się do zapewnienia obywatelom łotewskim równości traktowania ze swymi własnymi obywatelami w zakresie ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa, na starość i na wypadek śmierci robotników i pracowników umysłowych.

Rząd Republiki Łotewskiej zobowiązuje się do zapewnienia równości traktowania obywateli polskich ze swymi własnymi obywatelami w zakresie ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci z chwilą, gdy na Łotwie wprowadzony będzie ten dział ubezpieczeń społecznych.

Artykuł 17.

Porozumienie niniejsze będzie ratyfikowane możliwie jak najrychlej i dokumenty ratyfikacyjne wymienione będą możliwie jak najrychlej w Warszawie.

autorités et tribunaux d'assurance sociale de l'autre Etat.

Avant la conclusion d'une enquête menée dans l'un des deux États et se rapportant à un accident arrivé à un ressortissant de l'autre État, l'organe chargé de l'enquête, devra en informer sans délai le représentant diplomatique ou consulaire compétent de l'autre État.

Article 13.

Pour l'administration des branches des assurances sociales énumérées à l'article 1-er, les institutions, autorités et tribunaux d'assurance sociale de l'une des deux Parties Contractantes apporteront aux institutions, autorités et tribunaux d'assurance sociale de l'autre Partie Contractante leur aide administrative dans la même mesure que lorsqu'il s'agit de l'administration de leur propre assurance sociale.

Article 14.

Les dispositions relatives aux exemptions ou aux réductions de droits de timbre ou d'autres taxes et applicables aux documents exigés pour l'administration de l'assurance sociale de l'une des deux Parties Contractantes seront également valables pour les documents exigés pour l'administration de l'assurance sociale de l'autre Partie Contractante.

Article 15.

Les Ministères de l'assistance sociale de la République de Pologne et de la République de Lettonie se mettront d'accord pour établir:

- a) la procédure permettant d'effectuer le plus simplement et avec le moins de frais possible les notifications et les paiements aux personnes résidant sur le territoire de l'autre État;
- b) la procédure permettant de recouvrer les arriérés de cotisations ou les autres créances vis-à-vis des institutions d'assurance sociale d'un des deux États contre les débiteurs se trouvant dans l'autre État.

E. Dispositions finales.

Article 16.

Le Gouvernement de la République de Pologne s'engage à assurer aux ressortissants de la République de Lettonie l'égalité de traitement avec les nationaux en matière d'assurance-invalidité-vieillesse-décès des ouvriers et des travailleurs intellectuels (employés).

Le Gouvernement de la République de Lettonie s'engage à assurer en matière d'assurance invalidité-vieillesse-décès l'égalité de traitement des ressortissants polonais avec leurs nationaux lorsque cette branche d'assurance sociale sera établie en Lettonie.

Article 17.

Le présent Arrangement sera ratifié aussitôt que possible et les instruments de ratification en seront échangés à Varsovie aussitôt que faire se pourra.

Porozumienie wejdzie w życie z pierwszym dniem miesiąca, następującego po dacie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i pozostanie w mocy na przeciąg jednego roku.

Będzie ono odnawiane z roku na rok w drodze milczącej zgody i będzie mogło być wypowiedziane za uprzednim powiadomieniem na trzy miesiące przed upływem każdego okresu rocznego.

NA DOWÓD CZEGO, Pełnomocnicy podpisali niniejsze Porozumienie i wycisnęli na niem swoje pieczęcie.

Sporządzono w Rydze, w dwóch egzemplarzach, w dniu dwudziestym grudnia tysiąc dziewięćset trzydziestego czwartego roku.

Zygmunt Beczkowicz
Bolesław Nakonecznikoff
Dr. Witold Langrod
Dr. Stanisław Fischlowitz

Vladislavs Rubuls
Fricis Roze

L'Arrangement entrera en vigueur à la date du premier jour du mois suivant la date de l'échange des instruments de ratification et restera en vigueur pour la durée d'une année.

Il sera renouvelé d'année en année par voie de tacite reconduction et pourra être dénoncé avec préavis de trois mois avant chaque terme annuel.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires ont signé le présent Arrangement et y ont apposé leurs sceaux.

Fait à Riga, en double expédition, le vingt décembre mil neuf cent trente-quatre.

L. S. *Z. Beczkowicz*
B. Nakonecznikoff
Dr. W. Langrod
Dr. Stan. Fischlowitz

L. S. *V. Rubuls*
L. S. *F. Roze*

Zaznajomiwszy się z powyższem Porozumieniem uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości, jak i każde z zawartych w niem postanowień; oświadczamy, że jest przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 24 kwietnia 1935 r.

(—) *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów:

(—) *W. Sławek*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *Beck*

L. S.